

Maritime Kulturhistoriske elementer på havnefronten i Nysted

I juni 2008 ansøgte projektgruppen fra Nysted Bådelaug, de kommunale myndigheder om tilladelse til at arbejde med restaureringen af Nysteds sidste to duc d'alber. Projektet blev gennemført for midler fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc Kinsey Møllers Fond samt Thorkild Høeghs Mindelegat. Duc d'alberne blev genindviet af borgmesteren på Nysteds 600 års købstadsjubilæum, d. 7. december 2009. En folder, på dansk, tysk og engelsk, om duc d'albernes historiske baggrund, kan hentes gratis i Bådelaug og på Havnekontoret. Postkort kan købes samme steder, samt i Anne – Maries Boghandel i Adelgade. Såvel byens borgere som besøgende fra nær og fjern giver jævnligt udtryk for deres glæde over og anerkendelse af det bevarings- og oplysningsarbejde som vi har udført. Projektgruppen har derfor besluttet at gå videre ad den sti som hermed er betrådt og føje flere aspekter til fortællingen om fordums liv og aktiviteter omkring Nysted Havn.

Fremtidige projekter:

Barkkedler:

Med økonomisk støtte fra Thorkild Høeghs Mindelegat, har vi taget fat på restaureringen af den barkkeovn, som står foran fiskernes skure på stejlepladsen ved inderhavnen. Vi vil bringe den i funktionsdygtig stand, og retablere de tilhørende tømmerkonstruktioner, som bestod af barklad, hejseværk og platform. Disse var nødvendige dele af arbejdsgangen, dengang fiskerne barkedede sejl og garn. Vi vil gøre processen forståelig, give mulighed for, af og til, at udføre barkning og give en oplevelse af, hvordan og hvorfor dette arbejde før i tiden blev udført. Man kan sagtens se istandsatte barkkeovne rundt omkring havnene, men i og med at de tilhørende trækonstruktioner mangler, og da barkkeovne sjældent stadig står i den kontekst som de oprindelig var en naturlig del af, forbliver deres formål en gåde for beskuerne. Da barkkeovnene på Nysteds

havnefront, stadig står i tæt tilknytning til fiskermiljøet, er her en oplagt mulighed for, ikke blot at bevare dem for eftertiden, men også for at formidle fortællingen om deres formål og funktion.

(BARKKEDLEN og -OVNEN blev brugt til imprægnering af sejl og fiskeredskaber såsom garn og ruser. Fra oldtiden blev sejl og fiskeredskaber fremstillet af naturmaterialer som uld, hør, hamp og lignende, og fra midten af 1800-tallet, også af bomuld. Efter 1950-erne blev naturmaterialerne afløst af kunststoffer, som havde større styrke og lethed. I mange århundreder, da sejl og redskaber blev fremstillet af naturfibre, skulle de imprægneres for at øge deres styrke, og for at forlænge deres holdbarhed, da de ellers hurtigt ville blive nedbrudt af råd – og svampeangreb. Behandlingen foregik i en BARKKEDEL. Man fyrede op i OVNEN under kedlen. BARKLAGEN bestod af vand og et imprægneringsmiddel, som KATECHU (også kaldet kateko) eller udtræk fra EGE - eller BIRKEBARK. Katechu var bedst men også dyrt, da det kom langvejs fra. Det blev udvundet af barken fra akacietræer, Acacie catechu, som vokser i Sydøstasien og i Østafrika).

Lodstårn:

Nysteds havn var en driftig erhvervshavn langt op i det 20. århundrede og lodsens funktion var vigtig for skibene som ville anløbe havnen. Man ved ikke hvor og hvornår det første lodstårn blev etableret, men gamle nystedborgere kan huske, og det fremgår også af gamle fotos, nogle helt fra begyndelsen af 1900-tallet, at det stod ved midter molen, mellem den nuværende legeplads og minigolfbane. De gamle lodstårne er forsvundet. Lodstårnet i Dragør Havn er en rekonstruktion. På grundlag af fotoerne, vil det være muligt at rekonstruere Nysteds gamle lodstårn, berette om dets betydning og om lodsens virke, og således føje endnu en brik til fortællingen af havnens historie.

Havnemuseum:

Røgehuset på havnefronten er fredet. Det blev bygget i 1871 af fiskerne til røge- og saltehus på købstadens toftejord. Det er en fin og velproportioneret bygning af stor betydning for byens vandfront. Det ejes nu af Guldborgsund Kommune. Husets karakter, beliggenhed, historie og fredningsstatus lægger naturligt op til, at huset fremover indgår som et væsentligt element i fortællingen af Nysteds maritime historie.

Udover udstilling af gamle fiskeredskaber, ville historien om tangfiskeri og sælfangst på Rødsand og lignende aktiviteter kunne blive belyst. Røgeovnen er funktionsdygtig og ville kunne tages i brug ved specielle begivenheder. Garnbinding og rusesyning kunne også arrangeres, da nogle af bådelaugets medlemmer stadig kan håndværket. Med den tilhørende stejleplads og barkeovn er der mange muligheder for at etablere et sted med aktiviteter og oplevelser for såvel byens borgere som for turister.

Projektarbejdet:

udføres på frivillig basis af den særlige projektgruppe i Nysted Bådelaug, som også udførte projektet med duc d'alberne: **Preben Rosenfold, Ib Foss Hansen, Enikö Wiberg og Ole Wiberg**

Enikö Wiberg

Nysted Bådelaug, juni 2011.